

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11.04.2018, sp. zn. 25 Cdo 4112/2017, ECLI:CZ:NS:2018:25.CDO.4112.2017.1

Číslo: 64/2019

Právní věta: Účelně vynaloženými náklady podle § 6 odst. 2 písm. d) zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, jsou náklady vynaložené při uplatnění nároku na pojistné plnění vůči pojistiteli, nikoli náklady vynaložené v adhezním řízení při uplatnění nároku na náhradu újmy proti škůdci.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 11.04.2018

Spisová značka: 25 Cdo 4112/2017

Číslo rozhodnutí: 64

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Pojištění odpovědnosti za škodu

Předpisy: § 6 odst. 2 písm. d)) předpisu č. 168/1999Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 2 rozsudkem ze dne 22. 11. 2016, č. j. 26 C 271/2015-98, zastavil řízení o zaplacení částky 38 800 Kč (představující náhradu za bolest uplatněnou prvou žalobkyní), zamítl žalobu o zaplacení částky 53 312 Kč s příslušenstvím žalobkyni a), částky 33 977 Kč s příslušenstvím žalobci b) a částky 29 403 Kč s příslušenstvím žalobci c) a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Uvedené částky představují náklady, které žalobci vynaložili na své právní zastoupení v trestním řízení, v němž se připojili jako poškození z dopravní nehody s nároky na náhradu škody proti škůdci – řidiči vozidla, který měl u žalované sjednáno pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 19. 9. 2014, č. j. 2T 104/2014-394, byla škůdci uložena povinnost nahradit žalobcům náklady na jejich zastoupení coby poškozených v trestním řízení v celkové výši 177 023 Kč. Soud posoudil nárok žalobců podle zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, nárok žalobců nepovažoval za důvodný, neboť žalovaná nebyla účastníkem trestního řízení ani spor nevyvolala a rozsudek vydaný v trestním řízení jí nezavazuje. Požadované úroky z prodlení z částky 38 800 Kč zamítl proto, že žaloba byla podána nedůvodně, neboť žalobkyně a) teprve v průběhu soudního řízení prokazovala výši svého nároku na odškodnění za bolest.

2. K odvolání žalobců Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 12. 4. 2017, č. j. 54 Co 64/2017-124, rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku o věci samé a ve výroku o náhradě nákladů

řízení potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud považoval za správný postup žalované, pokud zaplatila žalobcům náklady právního zastoupení spojené s uplatněním nároku u ní jakožto pojistitele ve smyslu § 6 odst. 2 písm. d) zákona č. 168/1999 Sb. Vyložil, že výše pojistného plnění poskytovaného z tzv. povinného ručení (§ 9 odst. 1 zákona č. 168/1999 Sb.) není neomezená, z povinného ručení se nehradí veškeré újmy, které poškozenému vznikly, ale pouze nároky taxativně vypočtené v § 6 odst. 2 tohoto zákona. V případě nákladů právního zastoupení poškozeného se musí jednat o náklady zastoupení spojené s uplatněním nároku na pojistné plnění, nikoliv již např. o náklady poškozeného na zastoupení v trestním řízení proti škůdci. Za správné považoval odvolací soud i rozhodnutí o úrocích z prodlení z částky 38 800 Kč s odkazem na § 9 odst. 3 a 4 zákona č. 168/1999 Sb.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Rozsudek odvolacího soudu v jeho potvrzujícím výroku napadli žalobci dovoláním z důvodu nesprávného právního posouzení otázky, která dosud nebyla v rozhodovací praxi odvolacího soudu řešena. Za dosud neřešenou považovali otázku, zda jejich nárok na náhradu nákladů vynaložených v adhezním řízení lze podřadit pod § 6 odst. 2 písm. d) zákona č. 168/1999 Sb. Podle názoru dovolatelů ustanovení § 6 odst. 2 písm. d) tohoto zákona stanoví jednoznačnou povinnost pojistitele hradit veškeré účelně vynaložené náklady spojené s právním zastoupením při uplatňování nároků podle písm. a) až c) téhož zákonného ustanovení, což náklady zastoupení zmocněncem poškozených při uplatňování jejich újmy v adhezním řízení bezesporu jsou. Opačným výkladem bylo porušeno právo žalobců na rovnost před zákonem a právo na spravedlivý proces. Poukázali na nálezy Ústavního soudu sp. zn. [II. ÚS 289/12](#), jenž se zabýval úhradou nákladů v souvislosti s přibráním zmocněnce poškozených v adhezním řízení, přičemž soudy závěry tohoto rozhodnutí nevezly v potaz. Dovolatelé nesouhlasili ani se zamítnutím žaloby ohledně úroků z prodlení z částky 38 800 Kč, mají za to, že žaloba byla podána důvodně a jestliže doložili žalované pravomocný odsuzující rozsudek proti škůdci (pojištěnci), učinili v dané věci vše, co od nich lze požadovat. Navrhli, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil a uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni a) 53 312 Kč s úrokem z prodlení z částky 92 112 Kč, žalobci b) 33 977 Kč s příslušenstvím a žalobci c) 29 403 Kč s příslušenstvím.

4. Žalovaná považovala podané dovolání za nedůvodné, dovolání podle ní neobsahuje žádnou argumentaci, která by byla způsobilá vést ke změně napadeného rozsudku.

III.

Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud posoudil dovolání, vzhledem k datu napadeného rozhodnutí, podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 29. 9. 2017 (čl. II bod 2 zákona č. 296/2017 Sb. – dále jen „o. s. ř.“) a jako soud odvolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou – účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), řádně zastoupenou advokátem ve smyslu § 241 o. s. ř.

6. Dovolání žalobce b) a žalobce c) nejsou přípustná podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř., neboť napadeným výrokiem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč. Ačkoliv odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně jedním výrokiem, rozhodoval o samostatných nárocích každého ze žalobců, přičemž nároky žalobců b) a c) nepřevyšují 50 000 Kč. Rozhodnutí odvolacího soudu má ohledně každého z těchto nároků charakter samostatného výroku a přípustnost dovolání se posuzuje samostatně bez ohledu na to, zda tyto nároky byly uplatněny v jednom řízení a zda o nich bylo rozhodnuto jedním výrokiem.

7. Dovolání žalobkyně a) je přípustné (§ 237 o. s. ř.) pro řešení otázky, zda má poškozený proti pojistiteli škůdce podle § 9 odst. 1 a § 6 odst. 2 písm. d) zákona č. 168/1999Sb. právo na náhradu

nákladů vynaložených v adhezním řízení, neboť tato otázka nebyla dosud v rozhodovací praxi dovolacího soudu řešena. Samotný nesouhlas žalobkyně a) s rozhodnutím o úrocích z prodlení z částky 38 800 Kč přípustnost dovolání podle § 237 o. s. ř. nezakládá, neboť pouze polemizuje s právním posouzením věci, aniž by dovolacímu soudu předkládala k řešení jakoukoli otázku hmotného nebo procesního práva, na jejímž vyřešení závisí napadené rozhodnutí.

IV. Důvodnost dovolání

8. Nesprávné právní posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

9. Podle § 6 odst. 2 zákona č. 168/1999Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), nestanoví-li tento zákon jinak, má pojištěný právo, aby pojistitel za něj uhradil v rozsahu a ve výši podle občanského zákoníku poškozenému a) způsobenou újmu vzniklou ublížením na zdraví nebo usmrcením, b) účelně vynaložené náklady spojené s péčí o zdraví zraněného zvířete a způsobenou škodu vzniklou poškozením, zničením nebo ztrátou věci, jakož i škodu vzniklou odcizením věci, pozbyla-li fyzická osoba schopnost ji opatrovat, c) ušlý zisk, d) účelně vynaložené náklady spojené s právním zastoupením při uplatňování nároků podle písmen a) až c); v souvislosti se škodou podle písmene b) nebo c) však jen v případě marného uplynutí lhůty podle § 9 odst. 3 nebo neoprávněného odmítnutí anebo neoprávněného krácení pojistného plnění pojistitelem, pokud poškozený svůj nárok uplatnil a prokázal a pokud ke škodné události, ze které tato újma vznikla a kterou je pojištěný povinen nahradit, došlo v době trvání pojištění odpovědnosti, s výjimkou doby jeho přerušení.

10. Podle § 9 odst. 1 tohoto zákona poškozený má právo uplatnit svůj nárok na plnění podle § 6 u příslušného pojistitele nebo u Kanceláře, jedná-li se o nárok na plnění z garančního fondu podle § 24. Při uplatnění nároku je povinen předložit společný záznam o dopravní nehodě, jedná-li se o dopravní nehodu nepodléhající oznámení Policii České republiky podle zákona upravujícího provoz na pozemních komunikacích. Podle odst. 2 citovaného ustanovení plnění pojistitele je splatné do 15 dnů, jakmile pojistitel skončil šetření nutné k zjištění rozsahu jeho povinnosti plnit nebo jakmile pojistitel obdržel pravomocné rozhodnutí soudu o své povinnosti poskytnout pojistné plnění.

11. Z citovaných ustanovení vyplývá, že pojistné plnění poskytované z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla není neomezené a nehradí se z něj veškeré újmy, které poškozenému v důsledku škodní události vznikly, ale pouze nároky taxativně vypočtené v § 6 odst. 2 tohoto zákona. Podle již ustálené judikatury Nejvyššího soudu je třeba důsledně rozlišovat mezi právem poškozeného na náhradu vzniklé škody vůči škůdci (§ 420 a násl. obč. zák.) a specifickým právem poškozeného na výplatu plnění za pojištěného škůdce (§ 9 odst. 1 zákona č. 168/1999 Sb.). Plnění pojistitele poskytnuté poškozenému není plněním z titulu jeho odpovědnosti za škodu, neboť osobou odpovědnou za škodu způsobenou poškozenému je pojištěný; toto plnění má charakter pojistného plnění (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. [25 Cdo 2902/2012](#), rozsudek ze dne 28. 11. 2012, sp. zn. [32 Cdo 4765/2010](#)). Jak vyplývá z výše citovaných ustanovení, pojistitel hradí poškozenému tam vyjmenované nároky, jestliže své nároky uplatnil a prokázal. Uplatněním nároků nutno rozumět jejich uplatnění vůči pojistiteli, neboť uplatnění nároku vůči pojistiteli je jednou z podmínek následného plnění pojistitele. Pro plnění pojistitele je naopak zcela bez významu, zda poškozený uplatnil své nároky v soudním řízení též proti samotnému škůdci. Rozhodnutí v takovém soudním řízení žádnou povinnost pojistiteli plnit poškozenému nezakládá, nejedná se o rozhodnutí ve smyslu § 9 odst. 2 zákona, od něhož by se odvíjela splatnost pojistného plnění. Charakter nákladů ve smyslu § 6 odst. 2 písm. d) zákona č. 168/1999 Sb. je tudíž třeba vyložit jako účelně vynaložené náklady spojené s právním zastoupením při uplatňování nároků na pojistné

plnění vůči pojistiteli, nikoli náklady vynaložené v adhezním řízení při uplatnění nároku na náhradu škody proti škůdci. Shodně je charakter uvedených nákladů vyložena v komentáři zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, 1. vydání, Praha: C.H.Beck 2012, autorů Jandová L., Vojtek P., s. 119-120.

12. Odkazovala-li dovolatelka na nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 10. 2012, sp. zn. [II. ÚS 289/12](#), závěry uvedeného rozhodnutí na projednávanou věc vůbec nedopadají, neboť řeší zcela jinou otázku, a to procesní otázku práva poškozeného na náhradu nákladů řízení vzniklých v souvislosti s přibráním zmocněnce v trestním řízení v závislosti na míře jeho procesní aktivity.

13. Z výše uvedeného vyplývá, že odvolací soud správně dovodil, že náklady vynaložené poškozeným na právní zastoupení v adhezním řízení nejsou podřaditelné pod § 6 odst. 2 zákona č. 168/1999 Sb. a přímý nárok žalobce vůči žalované pojišťovně tak není dán, není-li zahrnut v taxativním výčtu nároků uvedených v tomto ustanovení. Dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř. tedy není naplněn, Nejvyšší soud proto dovolání žalobkyně a) jako nedůvodné podle § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl.